

BAZILIŠEK

Mytický tvor d'ábelské podstaty. Jeho jméno znamená „Malý král“. Antika ho popisuje jako hada, středověk mu přisoudil podobu kohouta s ještěřím tělem a někdy korunou na hlavě. Prameny shodně popisují smrtící schopnost jeho pohledu. Podle některých antických pramenů je Bazilišek potomkem pověstné Medúzy. Křesťanská mytologie za Baziliška považuje bytost zrozenou z kohoutího vejce, vysezeného hadem nebo žábou.

KERBEROS

Strážce podsvětí čili pekla. Antika jej popisuje jako obludu s množstvím hlav. Dante jako d'ábelského psa s mohutnými drápy, jimiž rve duše zatracenců. Ve skandinávské mytologii je jeho obdobou pes Garm, v bráhmánismu pak Jama. Buddhismus hovoří o pekle plném psů - katů duší.

ZPLOZENEC LEVIATANŮV

Mořský d'ábel potápějící lodě mořeplavců. Podle legendy byl potomkem Leviatana, krutého vodního hada, největší obludy všech dob, a zvířete Onagera.

SATYR

(Faun, Pan či Silén)

V antické mytologii přírodní božstvo, chápané však s vlivem křesťanství jako bytost démonická. Tito potměšilí a záłudní tvorové holdovali pití a světským radovánkám. Od pasu dolů podoby kozlí, od pasu nahoru lidské. Na čele měli růžky. Jejich podoba se stala předobrazem středoevropského a německého zpodobení d'ábla.

PERMONÍK

(Perkmon)
Trpasličí d'ábové, usídlení ve štolách. Zlomyslné, nepřátelské bytosti usilující o život havírů a o zmar jejich díla.

POCHVIST

(Ledový d'ábel)
Démon žijící v horách. Tento ohromný tvor, pohybující se na dlouhých nohách, prý vášnivě rád shazoval lidi i zvířata do strží.

ŠUST

Lesní d'áblík modravého světlování těla. Mužik maličkého těla a ohromné hlavy s výraznými očima a dlouhými kníry. Člověku neusiluje o život, ale o majetek.

MORLOK

(Kovlad)
Podzemní d'ábel podobající se medvědu. Na rozdíl od permoníka žije ve slojích, které nevytvořili lidé. Poutníky zatahuje do brlohu a požírá. Také Morloka popisují již antičtí autoři, kteří jej považují za bytost z planety Merkuru. Některé pozdější výklady jej nazývají Kovladem a přisuzují mu funkci strážce podzemních pokladů.

MAŠTALNÍK

Dábel v maštalích a stájích obtěžující hospodářská zvířata a sám jako zvíře vyhlížející.

KARNET

(Pačert, Ibliz)
Dábel obývající šibeniční vršky a další popravicí místa. Pačert se může člověku zjevit v jakémkoliv podobě, rád si vypůjčuje podoby popravených lidí. V dobách válek se Karneti velmi množou a potulují se po kraji, aby se zmocnili duší a podob padlých.

ŠOTEK

(Křístek, Parkus, Zmok, Plevce, Plivník, Rarach nebo také Kokeš)
Domácí d'áblík sloužící člověku. Za službu žádá jedinou odměnu - duši velitele. Může mít podobu malého človíčka nebo černého kuřete. Šumavské legendy uvádějí i bílou kočku. V domě, kde žil člověk, který ho vyvolal k službě, žije Šotek i po jeho smrti a obtěžuje svoji přítomností. Z domácích zvířat vyhledává kočky, se kterými se přátelí, a vyhýbá se psům. Obdobou Šotka je Kobold, přebývající však v lese, někdy též jako ohnivý mužík (Fojerman).

Blíží se svátek sv. Mikuláše, v jehož předvečer vidáme hojně čertů a d'áblů, proto přinášíme náhled do tajemného „přírodopisu“ těchto bytostí. Inspiraci nám byla díla velkých znalců tajemna, Argentince Jorge Luise Borgese a Čecha Josefa Váchala, zpracovaná podle legend a démonologických spisů z dob minulých i přítomných. (emw)